

תקות מנחם

גיליון מס
176

יו"ל לקראת ש"פ וירא – כל חשון
יום ההולדת דאדמו"ר הרש"ב נ"ע
הי' תהא שנת עליון

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי
הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אד"ש מלך המשיח, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם,
להראות ולהוכיח הנראה לענ"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו,
הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.

ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר עבודה ג'

מחזור כ"ח שנה כ"ו

בעז"ה יום ד' פרשת וירא י"ז חשון הי' תהא שנת עליון

סיום הלכות תמידין ומוספין והתחלת הלכות פסולי המוקדשין

מקום המזבח בהר המוריה

א. בהלכות אלו לומדים על כל קרבנות הציבור, גם התמידין וגם המוספין של כל השנה כולה. ואת קרבנות הציבור הביאו רק בבית המקדש (או ב"משכן דאיברי מקדש"¹), משא"כ קרבנות היחיד היו זמנים שיכלו להביא בבמות ובמקומות אחרים ולא דוקא במקום המקדש. ומאז שנבחרה ירושלים, ונבנה ביהמ"ק נאסרו הבמות ולהקריב ולעשות מזבח במקום אחר, כמ"ש בפרשת ראה²: "השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה: כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך, שם תעלה עולותיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך".

וכן פוסק הרמב"ם בהלכות בית הבחירה³: "כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה' ולהקריב בהן קרבן, ואין שם בית לדורי דורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה וכו' ואומר"⁴ "זאת מנוחתי עדי עד".

ובפרשת וירא התורה מדברת פעם ראשונה במפורש על מקום המזבח בהר המוריה כמ"ש בפרשת העקדה⁵: "ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה". ואח"כ גם הקריב עליו את האיל כמ"ש⁶: "וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו".

ואמנם כתוב במדרשים⁷ ומובא ברמב"ם⁸ שגם נח וגם

קין והבל וגם אדם הראשון, הקריבו קרבנותיהם על מזבח שבנו במקום המזבח בהר המוריה "על המזבח הגדול שבירושלים" (לי הב"ר שם), אבל ענין זה לא כתוב במפורש בתורה, אלא כמו שכותב הרמב"ם בתחילת ההלכה: "ומסורת ביד הכל", ופה אומרת התורה זאת במפורש בפעם הראשונה.

ובמילה "המוריה" עצמה מרמז ענין עבודת הקרבנות שבביהמ"ק כמו שאומר רש"י בד"ה "ארץ המוריה": "...ואונקלוס תרגמו ע"ש עבודת הקטורת שיש בו מור נרד ושאר בשמים"⁹ "וי"ל שהכוונה בזה לכללות עבודת הקרבנות ולא דווקא לעבודת הקטורת, שהרי בתרגום אונקלוס כתוב "לארעא פולחנא" שמשמעותו ארץ שהכוונה לכללות עבודת הקרבנות אלא שמרמז במילה מור שהוא אחד מסממני הקטורת ויש דעה במדרשים שמוריה מלשון יראה שג"כ קשור עם עבודת ה',

אבל מוקשה לי למה רש"י מביא גם את הסממן "נרד" שהוא רק אחד מסממני הקטורת, הרי יש עוד הרבה? ואולי אפ"ל (בדרך "פרפראות"): "נרד" עם הכולל גימטרי "מריה" (בכתיב חסר בלא וא"ו – כמו שכתוב בפסוק).

ילכו מחיל אל חיל

ב. כ"ק אד"ש מה"מ מבאר בכמה וכמה שיחות שענין ה"תמידין והמוספין" בעבודת ה' [כי הרי כל הלכה בתורה יש בה גם מוסר השכל והוראה בעבודת ה', כמו שאומר

⁸ פ"ב ה"ב

⁹ וכן הוא בב"ר פנ"ה ז' [ושם הלשון: "רבנן אמרי למקום שהקטורת קריבין תמיד"א (שה"ש ד, ט): "אלך לי אל הר המור, ואל גבעת הלבונה"י].

¹ עירובין ב, א
² יב, יג-יד
³ פ"א ה"ג
⁴ תהילים קלב, יד
⁵ כב ב
⁶ פסוק יג
⁷ ב"ר פל"ד, ט

למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו את דרך הוי' לעשות **צדקה ומשפט** היינו שמדתו של כל יהודי היא כמדת הצדקה של אברהם אבינו שזוהי עבודת **התמידין**.

עקד"ה – ר"ת על קידוש ה'

ג. אבל בסיום הפרשה אנחנו מוצאים עבודה של **מוספין**; עבודה שאינה רגילה ויום יומית, עבודה של מסירות נפש ועד מסירות נפש הכי גדולה מסירת נפש על קידוש ה', שזהו ענין **העקדה** שעקד אברהם את יצחק בנו. [וי"ל "**עקדה**" – ר"ת – "**על קדוש ה'**". וזו הפעם הראשונה בתורה שהתורה מספרת בפירוש על מסירות הנפש והחיים ממש (כי גם מסירות הנפש של אברהם לכבשן האש ב"אור כשדים"¹⁷, נאמר רק ברמז בשם המקום¹⁸ ולא במפורש. ועבודת המס"י על קידוש ה', היא לא העבודה התמידית והרגילה, אלא **תוספת** על העבודה היום יומית – "**מוספין**". ואמנם הרגש של מסירות נפש צריך להיות בעבודת ה' כל הזמן כפי שהדבר מתבטא גם בהלכה בשעה שקוראים קריאת שמע צריך לחשוב שמוכן למסור את הנפש על קידוש ה', וכך צריך להיות כל הזמן ההרגשה והמסירות על קידוש ה', אבל בפועל מס"י ממש היינו מסירת החיים ממש באה רק לעיתים רחוקות, **בנוסף** לעבודת ה' הרגילה. [וי"ל "בדרך הצחות" "**מספן**" – נוטריקון: **מס** – קיצור המילה **מסירות**; **פנ** – מהסוף להתחלה, קיצור המילה **נפש**].

מצוה לשמוע אל דברי הנביא

ד. ודרך אגב ב"רבינו בחיי" על הפרשה מביא שיש דיון אצל מי היתה המסירות נפש יותר גדולה האם אצל אברהם או אצל יצחק; כי כתוב בפסוק¹⁹ "והאלוקים **נסה את אברהם**", אבל יש השואלים: שיצחק הסכים למסור את **עצמו** וחיוו על מסירות נפש, אבל אצל אברהם זה לא מסירת עצמו רק המס"י של בנו? אבל בכל זאת אומרים שהמסירות נפש של אברהם יותר גדולה; כי הרבה יותר קשה, שלא בערך, להקריב את נפשו וחיוו של מישהו אחר ובמו ידיו מאשר להקריב את עצמו ונפשו [כמו שאמר האדמו"ר הקודם שהכי קשה היה לו לשלוח אחרים על מסירות נפש ממש], ולכן כתוב והאלוקים נסה את **אברהם**. אבל בכל זאת יש שואלים שאצל יצחק היתה המסירות נפש הרבה יותר גדולה, כי יצחק לא שמע בעצמו מהקב"ה; אברהם שמע **בעצמו** מהקב"ה את ציווי העקדה, דבר פשוט הוא שמקיים את הציווי בלי היסוס ופקפוק, אבל

הרמב"ם בסוף הלכות תמורה¹⁰: "שרוב דיני התורה אינם אלא עצות מרחוק¹¹ מגדול העצה¹² לתקן הדעות וליישר כל המעשים", ומבאר אד"ש שהיינו לא רק אותם ההלכות שמדברות על חובת הלבבות ועבודת ה' אלא גם ההלכות והדינים שנראים לכאורה "טכניים" כמו דיני ממונות וכדו' גם בהם יש לימוד מוסר השכל והוראה בעבודת ה', ומקור הרמב"ם, אומר אד"ש מה"מ, הוא מפסוק מפורש בפר' ואתחנן¹³: "ויצונו הוי' לעשות את **כל החוקים האלה ליראה את ה' אלוקינו**", היינו שמטרת **כל החוקים והוראות התורה היא ליראת ה'].** ובענייננו הלכות "תמידין ומוספין": "תמידין" – הן המצוות וההנהגות התמידיות והיום יומיות שיהודי תמיד צריך לקיימן. ואח"כ "מוספין" – הן ההוספות שיהודי מוסיף באופן של "ילכו מחיל אל חיל"¹⁴, בהידור מצוות ובחיות ושמחה בקיום התורה והמצוות, וזה כולל גם העבודה של **מסירות נפש**, ובפרט המסירות נפש על קידוש ה', שיהודי צריך להיות תמיד מוכן לה, אבל בפועל באה רק מפעם לפעם **בתוספת על עבודתו הקבועה**.

ותפקיד היהודי להכניס "תמידין במוספין" ו"מוספין בתמידין". היינו; שגם העבודה התמידית הקבועה שלו תהיה עם הרגש של חיות והוספה ונכונות למס"י, וגם בעבודת המוספין שלו יורגש מעלת התמידיות, שזו מעלת הקביעות שבאה בתוקף וחזקה, וחודרת גם לפנימיות וללא שינויים.

ועפ"י אפשר לראות את ענין התמידין והמוספין בפרשתנו וירא בהתחלה ובסוף:

בתחילת פרשתנו מדובר על עבודת אברהם במעשה החסד שלו בתכלית השלימות והמסירות שאמנם גם היתה במסירות נפש גדולה כמו שפירשו חז"ל ומובא בפירוש רש"י שזה היה ביום השלישי למילתו [ע"י מ"ש¹⁵ "בהיותם כואבים"], ויצא אברהם "כחוס היום" לחפש את האורחים ולטרוח בעדם, אבל ענין המסירות נפש שבזה לא כתוב במפורש בתורה רק ע"י ההתמסרות בהכנסת האורחים (ואמנם יתכן שתוך כדי התמסרותו בהכנסת האורחים הוא התרפא ולא הרגיש ייסורים וחלישות, מפני שמלאך רפאל הגיע לרפאותו כמ"ש שם). והכנסת אורחים היתה אצל אברהם ענין **התמידים**; מדת החסד היתה אצלו המידה העיקרית והיום יומית. וכך צריך להיות אצל כל יהודי כמש"כ בפרשתנו¹⁶ על אברהם אבינו: "כי ידעתיו

¹⁰ פ"ד הי"ג

¹¹ ישעיהו כה, א

¹² ירמ" לב, יט

¹³ ו, כד

¹⁴ תהילים פד, ח

¹⁵ וישלח לד, כה

¹⁶ יח, יט

¹⁷ יא, כח

¹⁸ ב"ר פל"ח, יג

¹⁹ כב, א

יצחק שמע ממישהו אחר [מאדם זקן שחיו אולי לא הבין כראוי, אולי היה לו "סטרוק" או דמיון ואי אפשר לסמוך עליו, ח"ו], ואיך הסכים בקלות למסור את חייו ונאמר²⁰ "וילכו שניהם יחדיו", "בלב שוה", ואע"פ ששמע מאברהם "האלוקים יראה לו השה לעולה בניי" "והבין שהוא הולך להישחט", כפירש"י, במילא זו מסירות נפש **עצומה!**

אבל בכל זאת אומר רבינו בחיי שהמסירות נפש של אברהם היתה הרבה יותר גדולה כנ"ל להקריב את בנו יחידו אשר אהב ולכן כתוב בפסוק שעיקר המס"נ היתה של אברהם, ומה שיצחק לא שמע זאת בפירוש לא עושה את המסירות נפש יותר גדולה; כי יצחק יודע שיש מצוה וחיוב לשמוע אל דברי הנביא "ואשר לא ישמע אל דברי הנביא, אנכי אדרוש מעימו"²¹ ואברהם כבר הוחזק כנביא ואז חייבים לציית לו ואסור להרהר אחריו בשום אופן וכפסק דין הרמב"ם²².

וממילא כשיצחק שמע מאברהם שנצטוו להעלותו לעולה לא היה לו בזה שום ספקות והיסוסים והנסיון הוא לא יותר גדול, כי השומע מהנביא זה ממש כמו שהוא שומע מהקב"ה, ולכן מסיק רבינו בחיי, שעיקר הנסיון הוא אצל אברהם, כנ"ל שצריך לשחוט את בנו יחידו ולכן נאמר "והאלוקים ניסה את אברהם".

ונפלא הדבר!

בא' המחזורים הראשונים בש"פ וירא סיימו בלימוד השיעור ברמב"ם ג' פרקים ליום את הלכות יסודי התורה, ושם מדובר על הלכות קידוש ה': "כל בית ישראל מצווין על קידוש ה"²³ והשיעור חת"ת של שבת שביעי בחומש הוא ענין העקידה, שזהו קידוש ה' הכי עיקרי וגדול, וזכות לעם ישראל בכל הזמנים והדורות.

אבל ענין זה, מצות קידוש ה', הוא לא הענין ומצוה האחרונה שמדובר בהלכות יסודי התורה; כי המצוה והיסוד האחרון שמדובר בפרקים האחרונים של יסודי התורה היא כדברי הרמב"ם²⁴: "מיסודי הדת לידע שהאל-מנבא את בני האדם" ובהלכות ובפרקים הבאים מדובר את כל פרטי ההלכות והמצוה לשמוע בקול דברי הנביא. וע"פ מה שכתבנו לעיל את דברי רבינו בחיי, מתאים הדבר ביותר שלומדים הלכות אלו ביום שהחת"ת מדבר על דבר העקידה; כי בגלל הלכה זו והמצוה לציית אל דברי הנביא לכן עיקר הנסיון הוא של אברהם, ולכן נאמר "והאלוקים ניסה את אברהם".

²⁰ פסוק ח

²¹ שופטים יח, יט

²² בהל' יסודי התורה

²³ פי"ה ה"א

²⁴ הל' יסודי התורה פי"ז ה"א

החינוך למסירות נפש וחיות והידור במצוות
ה. סיימו הלכות **תמידין ומוספין** ביום ד', בסמיכות ו"קמי שבתא" דפרשת וירא וכ' חשון, יום ההולדת דאדמו"ר הרש"ב נ"ע, שביום זה "מזלו גובר" וכל ענייניו וגם של המקושרים אליו²⁵ "בתר רישא גופא אזיל", שא' העניינים העיקריים שלו הוא ייסוד ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש, והחינוך העיקרי של ישיבת תות"ל הוא **למסירות נפש** על כל ענייני לימוד התורה והמצוות ופנימיות התורה והפצת היהדות ומעיינות החסידות, וכנ"ל זוהי ההוראה מפרשת העקד"ה, וענין התמידין והמוספין - מסירות נפש והידור וחיות במצוות, באופן של **תמידין**. וכך רואים במוחש ובפועל אצל כל התמימים גם ב"מדינה ההיא" - רוסיא, וגם כעת.

"תקות" חוט השני

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולהאר"ך.

- א. **קרבתנות הציבור "התמידין והמוספין"** - דווקא במקום המזבח בביהמ"ק שבהר המוריה, שע"כ נאמר בעקדה בפרשת וירא.
- ב. **קיום התורה ומצוות - תמידין, מסירות נפש - מוספין, בפרשת וירא - בתחילה - הכנסת אורחים, בסוף - מסירות נפש בעקדה.**
- ג. **עקד"ה - ר"ת על קידוש ה'.**
- ד. **העיקר מסירות נפש של אברהם - והאלוקים נסה את אברהם.**
- ה. **כ' חשון יום הולדת הרש"ב וחינוך תומכי תמימים למסירות נפש וחיות והידור במצוות, ענין העקד"ה.**

***

קיצור הקשר של הלכות פסולי המוקדשין לפרשת וירא ולכ' חשון - יום הולדת דאדמו"ר הרש"ב, מייסד ישיבת

תומכי תמימים ליובאוויטש

- א. **פסולי המוקדשין - מל' פיסול וצורת הקדשים, והתמימים כקרבתנות תמימים.**
- ב. **צריכים ליזהר שלא תיפול מחשבת חוץ ויפסל הקרבן, וכן זהירות התמימים ממחשבות זרות.**
- ג. **יצחק הי' כקרבן עולה תמימה.**
- ד. **יצחק ביקש לעקדו יפה שלא תיפסל השחיטה והקרבן.**
- ה. **בפרשת חיי שרה נקראים הצדיקים תמימים. המשך ופרטים בעז"ה בגליון הבא**

²⁵ שיחת ש"פ וירא כ' חשון ה'תשמ"ז

השלמה לגליון הקודם (מס' 175) על הלכות מעשה הקרבנות שהתחילו בפרשת לך לך וסיימו בפרשת וירא ברית מילה כקרבן

בפרשת לך לך מדובר ע"ד מצוות ברית מילה²⁶ ובפרשת וירא ע"ד הילד הראשון שנימול לשמונה ימים, יצחק²⁷ [שלבן יש ח' בשמו וכמו שאומר רש"י עה"פ²⁸: "וקראת שמו יצחק", ואומר רש"י: י' – ע"ש י' הנסיונות שנתנסה אברהם אבינו, צ' – כשנולד יצחק היתה שרה בת צ' שנה, ח' – יצחק הראשון שנימול לח' ימים, ק' – ק' שנה של אברהם כשנולד יצחק] והקשר להלכות מעשה הקרבנות; מילת הבן היא כמו הקרבנות קרבן, כמו שאומר האב ברבש"ע אחרי המילה: "יה"ר מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאילו הקרבתיהו לפני כסא כבודך". וכן כתוב בזהר (פי שלח קסד א): "למילה דא קרבנא שלים". וברבינו בחיי פרשת לך לך עה"פ²⁹: "והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם", כותב: "וע"ד המדרש: מצות מילה היא כענין קרבן, וכשם שדם הקרבן לכפרה על המזבח, כך דם המילה מכפר, וע"כ מצותה ביום השמיני, כי הקרבן לא יכשר עד יום שמיני, שנאמר³⁰: "ומיום השמיני והלאה ירצה". וכשם שכתוב בקרבן³¹: "ואכלו אותם אשר כופר בהם" [וי"ל שמביא פסוק מימי המילואים לחנוכת המשכן, וכן הברית מילה היא חינוך וחנוכת האדם לכניסת נפש הקדושה. יק"ר] שאכילת הקרבן לכפרה, כך ישראל עושין סעודה ביום המילה. ועוד שגדול כחה יותר מן הקרבן, שהקרבן בממונו והמילה בגופו, באבר שכל גידי האברים נקשרים בו, אשר מטעם זה נקרא ראש הגויה, כלומר ראש כל הגוף, וע"כ חשוב לו לעקדה וזבח כאילו עקד את עצמו [וזהו עוד קשר לפרשת וירא] וכתב³²: "כורתי בריתי עלי זבח".

ומובא בגמ' שבת בפרק רבי אליעזר דמילה שעושים שמחה וסעודה בברית מילה; וכך אומרת הגמ' בקשר לברית מילה: "מצוה שקיבלו עליהם בשמחה עדיין מתקיימת בידם". ומביאים תוספות ע"ז הפסוק מפרשתנו³³: "ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק". ביום ה'–ג' (ח') מל".

ובפרקי דרבי אליעזר פכ"ט³⁴ כותב שמה שמל אברהם אבינו את יצחק בנו שחשובה כמנחה על גבי המזבח.

וממשיך: "מכאן אמרו חכמים חייב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו כאברהם אבינו, שנאמר ויעש אברהם משתה גדול וגו'".

וב"כד הקמח" אות מילה, כותב: "וע"כ הזכיר דוד ע"ה "אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח" למדך כי ראויה שיתאספו הקרובים האוהבים לשמוח ולעשות סעודה על המצוה הזאת".

תיקון טעות הדפוס בגליון הקודם (מס' 175)

בסיפור על הקידוש לבנה של אד"ש נדפס בטעות שהי' בשנות היו"דים וצ"ל בשלהי שנות הלמ"דים או המ"מים.

החינוך למסירות נפש!

בסעודת הבר מצוה של בני הת' יוסף יצחק שיחי' סיפר הרה"ג הרה"ת אהרן יעקב שיחי' שוויי מד"א דכונת קראון הייטס "כאן ציווה ה' את הברכה", שאד"ש מה"מ אמר לא' המלמדים ב"ביחידות", שכשמתפלל בכיתה עם ילדים קטנים ולא יכולים להתפלל כל התפילה, וצריך לדלג חלקים בתפילה, אבל שאת פרשת ה"עקדה" יאמר כל יום, ואף פעם לא ידלג! ואפ"ל סיבה כפולה: א. שתעמוד לנו ויזכירו כ"פ זכות העקדה. ב. להזכיר לילדים תמיד את העקדה והחינוך למסירות נפש.

בקשר לכ' חשוון יום הולדת דאדמו"ר הרש"ב מייסד ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש,

כדאי לציין:

תמימים לנצח!

פעם אמר כ"ק אד"ש מה"מ בהתוועדות: "געשטעקט א פוס אין תומכי תמימים איז א תמימים פאר אייביק!" [= מי שתוקע רגל בתומכי תמימים, הוא תמימים לנצח].

וכך הי' כ"פ כשאמר מישהו לאד"ש שהי' תלמיד בתומכי תמימים, אמר לו אד"ש שגם כעת הוא תלמיד!

לזכות

החתן התמים אהרן לייב בן ברכה שיחי'

ריטשלער

והכלה בתיה אדל בת מרים לאה שתחי'

פייקובסקי

לבואם בקשרי השידוכין

יום ה' פרשת וירא ח"י חשוון הי' תהא שנת עליון שיזכו לבנות בית בישראל בשעה טובה ומוצלחת על יסודי התורה והמצווה מוארים בתורת החסידות מתוך בריאות אושר נחת ושמחה וירונו הוריהם נחת יהודי חסידותי ויזכו לקבלת פני משיח צדקנו מ"ד ממ"ש, נאו!

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

²⁶ יז, ואילך

²⁷ כא, ד

²⁸ לך יז, יט

²⁹ יז, יג

³⁰ אמור כב, כז

³¹ תצוה כט, לג

³² תהילים נה,

³³ כא, ח

³⁴ סה, א